

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36735
Nom: Estructura social d'Espanya i de la Comunitat Valenciana
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1335 - Grau CC. Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Dret	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1335 - Grau CC. Polítiques i de l'Administració Pública	Estructura social	OPTATIVA

COORDINACIÓ

FAUS BERTOMEU AINA

RESUM

L'assignatura "Estructura social d'Espanya i de la Comunitat Valenciana" s'imparteix com a matèria optativa de 4,5 crèdits (112,5 hores) al 4t curs del grau de Ciències Polítiques i de l'Administració Pública.

L'objectiu d'aquesta assignatura és explorar els processos d'estructuració i canvi més significatius que han tingut lloc al territori espanyol i valencià a les darreres dècades. Amb aquesta finalitat s'introdueixen els conceptes, teories i models teòrics que fonamenten les anàlisis a les estructures socials que es contrasten i sustenten empíricament amb dades. El caràcter teòric-empíric que caracteritza aquesta matèria dota a l'estudiantat d'un conjunt de coneixements i habilitats fonamentals per a l'estudi de l'estructura social en general, així com per a la seva aplicació en contextos específics o globals. Per tant, l'objectiu d'aquesta assignatura és que l'estudiantat identifique dinàmiques socials comunes (universals) i específiques (particulars) en l'estructura social valenciana i espanyola.

El contingut de l'assignatura s'estructura teòricament a partir de la Teoria de l'acció social de Pierre Bourdieu (1997). El programa consta de sis temes i s'inicia amb un tema introductori en què es delimita el nostre àmbit d'anàlisi –el territori espanyol i valencià– i es presenta la teoria relacional de la societat de Bourdieu el que permet comprendre les societats com a estructurades en diferents camps. També s'hi introdueix el paradigma de la interseccionalitat, entès com una eina analítica per a l'estudi de les

desigualtats múltiples, que permet identificar com les societats s'articulen a través de diferents eixos de dominació (classe social, gènere, edat, etc.). Des d'aquest punt de partida, l'assignatura adopta un caràcter teòrico-pràctic, en la mesura que el temari constitueix una aplicació d'aquestes teories a la realitat social valenciana i espanyola.

Aquest plantejament permet aprofundir en diversos àmbits socials, organitzats com a mòduls temàtics en correspondència amb els principals camps socials. Així, el programa aborda el camp generacional, on s'examinen les desigualtats de gènere i d'edat; el camp econòmic, centrat en les relacions de producció i consum i en les desigualtats derivades de les condicions materials de vida; el camp polític, configurat a través de les relacions de ciutadania i participació, i orientat a l'anàlisi de les desigualtats dins del sistema polític valencià; i el camp simbòlic, on s'estudia la construcció d'identitats col·lectives i les desigualtats culturals.

Finalment, l'assignatura inclou un tema de síntesi destinat a reconstruir una visió completa de la realitat social valenciana i espanyola. En aquest darrer tema s'analitzen conjuntament les relacions de jerarquització i els processos de canvi social. En concret, s'analitzen les posicions de dominació i vulnerabilitat per comprendre el seu funcionament (habitus) de les posicions dominades i dominants, i s'observen les possibilitats de canvi social favorable per als grups vulnerabilitzats i discriminats.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Per a seguir amb èxit el procés d'aprenentatge que proposa aquesta assignatura és convenient que l'estudiantat conega els conceptes clau de la sociologia que s'imparteixen a l'assignatura "Introducció a la sociologia", així com pel seu caràcter teòrico-empíric els fonaments metodològics que s'imparteixen a les matèries de "Tècniques d'investigació social quantitatives" i "Tècniques d'investigació social qualitatives".

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1335 - Grau CC. Polítiques i de l'Administració Pública

Anàlisi d'informació per a avaluar problemes polítics o de gestió pública i elaborar propostes de millora

Pensament crític.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treball en equip.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Models d'anàlisi de l'estructura social

Revisió a les teories sobre estructura social i acció/agència i conceptes clau -estratificació, relacions de poder, desigualtats socials, agència social, etc.-. Teoria de l'acció social de Bourdieu. Teoria de la interseccionalitat. El País Valencià i l'Estat Espanyol com a unitats d'anàlisi.

2. Camp generacional: Relacions de gènere i generació

Estructura i dinàmica en les relacions de gènere i generació a la societat valenciana i espanyola. Canvis en les unitats i dinàmiques familiars. Anàlisi crítica de les desigualtats entre gèneres i entre generacions al territori espanyol i valencià.

3. Camp econòmic: Relacions de producció i de consum

El mode de producció capitalista: estructura del treball i estructura del capital. El mode de desenvolupament al País Valencià i a l'Estat Espanyol: terciarització i desindustrialització. Estructura de consum, desenvolupament i impacte ambiental. Anàlisi crítica de les desigualtats en les condicions materials de vida de les classes socials a la societat valenciana i espanyola.

4. Camp polític: Relacions de ciutadania i de participació

Estat, territori, acció política i mobilitzacions. Vertebració de l'Estat de benestar a través de les identitats nacionals. Anàlisi crítica de les desigualtats territorials i en les condicions de participació política i d'autonomia dels agents socials valencians i espanyols.

5. Camp cultural: Relacions simbòliques

Les institucions de socialització, llengua i conflicte lingüístic, identitats col·lectives i relacions lingüístiques al territori valencià i espanyol. Anàlisi crítica dels processos de globalització i de construcció d'identitats.

6. Relacions de dominació i subordinació: Interconnexió dels camps socials

Interconnexió dels camps socials. Síntesi de les posicions socials que ocupen els agents als diversos camps socials: relacions de dominació i subordinació. Anàlisi crítica de les pràctiques socials estratègiques: entre la dominació i l'emancipació.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	20,00
Preparació de classes	47,50
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

Les estratègies didàctiques que s'empraran en aquesta assignatura, tant el treball presencial com el no presencial, es comuniquen a l'estudiantat a l'inici del curs, sent les següents:

Pel que fa al treball presencial, les 45 hores totals es distribueixen entre tres tipus d'activitat:

a) *Sessions teòriques*. S'hi desenvolupen els continguts temàtics -d'explicació dels conceptes, dimensions, interdependències dades empíriques- per mitjà d'una combinació de classes magistrals i d'activitats teòrico-empíriques en què l'estudiantat hi participa.

- Realització de dinàmiques presencials en l'aula sobre una temàtica, recerca i elaboració de dades estadístiques, ús i elaboració de taules creuades, gràfics i interrelacions entre dimensions i variables.

- Eventualment, es podran dedicar sessions, o part d'elles, a visionar i discutir documentals fílmics, conferències, etc., vinculats amb la temàtica de l'assignatura

- b) *Sessions de debat i reflexió.* A partir de la lectura d'articles de recerca que acompanyen cada tema previst al programa, es destinen aquetes sessions a la reflexió i el debat dels seus continguts.
- c) *Sessions de presentació i cloenda del curs,* en què es presentarà el funcionament del curs i s'avaluarà, respectivament.

Per la seua banda, l'estudiantat haurà de dedicar la resta de temps, fins a completar les 112,5 hores, a un treball autònom. Els elements considerats en aquest treball no presencial són els següents:

- a) *Lectura i preparació de les lectures* indicades a cadascun dels temes. Consisteix en la lectura d'un dels dos textos proporcionats per a cada bloc temàtic.
- b) *Preparació de la prova escrita final.* Consisteix a estudiar els materials elaborats durant el curs.

AVALUACIÓ

L'avaluació dels coneixements, destreses i habilitats adquirides per l'estudiantat al llarg de l'assignatura es realitzarà a partir de la combinació de dos blocs d'activitats avaluatives que seran comunicades a l'inici del curs:

- Cada estudiant lliurarà un mapa conceptual elaborat a partir de la *lectura d'un dels dos articles suggerits a l'Aula Virtual per cada camp/bloc temàtic*. Aquest mapa és la preparació de les lectures que es debatran a l'aula. Aquestes pràctiques, la preparació de la lectura i l'exposició es concreten en l'avaluació continuada de l'assignatura i suposen un 30% del valor de la nota final, així doncs l'assistència a les sessions de debat és obligatòria. A l'Aula Virtual s'habilitaran espais lliurarà el mapa conceptual de les lectures.
- L'estudiantat realitzarà una *prova final* escrita relacionada amb els continguts de l'assignatura, i que suposarà el 70% del total de la qualificació total.

Per tal de superar l'assignatura "Estructura social d'Espanya i de la Comunitat Valenciana", cada estudiant haurà d'aprovar cadascun dels dos blocs.

L'estudiantat que no obtinga l'aprobat de l'assignatura en la primera convocatòria, mantindrà la qualificació de les lectures en la segona convocatòria. L'alumnat que haja seguit l'avaluació contínua i haja sigut avaluat d'aquesta, en el supòsit de no presentar-se a la prova final en la data oficial d'examen (tant en 1a com en 2a convocatòria), obtindrà la qualificació de NO PRESENTAT.

L'estudiantat que no puga seguir aquest programa formatiu, estudiarà la bibliografia indicada pel professorat i realitzarà un Examen Final de tota l'assignatura, la nota final que puga aconseguir quedarà limitada al 70%.

Independentment del sistema d'avaluació general que s'establisca per a tot l'alumnat (examen escrit o oral), el professorat responsable de l'assignatura podrà determinar en l'annex a la guia docent la possibilitat de canviar, motivadament, la modalitat d'examen final quan es veja obligat a realitzar la prova en una data diferent de l'oficial en aplicació de les normes previstes per al cas de coincidència d'exàmens en el Reglament d'Avaluació i Qualificació de les Titulacions de Grau i Màster de la Universitat de València, o qualsevol altra causa reglamentàriament establida (v. gr. supòsits de força major justificada). En aquests

supòsits, la nova modalitat d'examen a realitzar haurà de mantindre el mateix nivell d'exigència i dificultat que el realitzat amb caràcter general a la resta de grup.

BIBLIOGRAFIA

- Almenar, R. et alii (2007). La situació del País Valencià 2007. Indicadors i tendències de desenvolupament social i sostenibilitat mediambiental. Alzira: Germania-CS CCOO PV.
- Ariño, A. y García Pilán, P. (coord.) (2018). La sociedad valenciana en transformación (1975-2025). Valencia. PUV.
- Azagra, J. i J. Romero (2007). País complex. Canvi social i polítiques públiques en la societat valenciana (1977-2006). València: PUV.
- Bourdieu, P. (1997). Razones prácticas: sobre la teoría de la acción. Anagrama.
- Castelló-Cogollos, R. (2022). Camins d'incertesa i frustració. Les classes mitjanes valencianes (2004-2018). València: Alfons el Magnànim
- Castelló-Cogollos, R. (2002). Estructura social del País Valencià. Proyecto Docente. Universitat de València. Accesible en: https://www.researchgate.net/publication/326208760_Castello_Rafael_-_Estructura_Social_del_Pais_Valencia
- DDAA (2012). "Monogràfic País Valencià", Arxius de Ciències Socials, 27. Accessible en: <http://roderic.uv.es/handle/10550/27401>
- García Ferrando, M. y Ariño, A. (2001). Postmodernidad y autonomía. Los valores de los valencianos 2000. Valencia: Bancaja-Tirant lo Blanch.
- García Ferrando, M. (coord) (1992). La sociedad valenciana de los 90. València: Alfons el Magnànim.
- González, Juan Jesús y Requena, Miguel (2005). Tres décadas de cambio social en España. Madrid: Alianza Editorial.
- Martínez García, J. S. (2013). Estructura social y desigualdad en España. Madrid: Catarata
- Ninyoles, R.L. (ed) (2000). La societat valenciana: estructura social i institucional. Alzira: Bromera.
- Ninyoles, R.L. (ed) (1982). Estructura Social al País Valencià. València: Diputació de València.
- Torres, C. (coord.) (2015). España 2015. Situación social. Madrid: CIS
- Al llarg del curs es facilita bibliografia complementària.